

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Директор Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України,
академік НАПрН України**

СКРИПНЮК О.В.

«14» серпня 2026 р.

ВИСНОВОК

**Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України про
наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Прудкого Богдана Олександровича
на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної
агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій», поданої на
здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності
081 Право у галузі знань 08 Право**

ВИТЯГ

**з протоколу № 8 від 11 серпня 2026 року фахового семінару
відділу конституційного та муніципального права Інституту
держави і права імені В.М. Корецького НАН України**

ПРИСУТНІ: в.о. зав. відділу, вчений секретар Інституту, д.ю.н., проф.
А.Р. Крусян; д.ю.н., проф., пров.н.сп. відділу О.В. Батанов; д.ю.н., проф.,
пров.н.сп. відділу О.В. Марцеляк; д.ю.н., ст.н.с, пров.н.сп. відділу І.А. Куян;
д.політ.н., пров.н.сп. Сектору правових проблем політичних інститутів та
процесів О.М. Стойко; д.ю.н., проф., пров.н.сп. відділу міжнародного права та
права Європейського Союзу Н.В. Камінська; к.ю.н., ст.н.сп. відділу Т.А.
Костецька; к.ю.н., доцент, ст.н.сп. відділу Н.Л. Омельченко; к.ю.н., ст.н.сп.
відділу О.О. Скрипнюк; аспіранти: Є.Г. Заєць, Б.О. Прудкий

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Обговорення дисертації Прудкого Б.О. на тему
«Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах
розвитку сучасних інформаційних технологій» на здобуття ступеня доктора
філософії за спеціальністю 081 «Право» (08 – Право) щодо її рекомендації для
попереднього розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.
Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий
співробітник Марцеляк О.В.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Інституту права Київського
національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 9 від
23.11.2020 р.); уточнено Вченою радою Інституту держави і права імені В. М.
Корецького НАН України (протокол № 16 від 23.10.2025 р.).

СЛУХАЛИ: доповідь здобувача ступеня доктора філософії Прудкого Богдана Олександровича щодо дисертації на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій», що подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми дослідження, його мету і завдання, об'єкт та предмет, структуру дослідження, охарактеризував основні положення дисертації, розкрив зміст висновків і пропозицій, положень наукової новизни, що виносяться на захист, теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

Доповідач акцентував увагу на основних висновках і результатах дисертаційного дослідження, що містять ознаки наукової новизни, до яких віднесено наступні:

уперше:

- доведено, що сучасний етап розвитку передвиборної агітації потребує розширення змісту поняття на доктринальному та законодавчому рівнях з огляду на розповсюджену сьогодні практику проведення передвиборних агітаційних заходів, спрямованих на дискредитацію виборів та делегітимізацію їх результатів, на основі чого сформульовано авторську дефініцію передвиборної агітації як: а) специфічного етапу виборчого процесу, що відбувається у відведеному законом темпоральному відрізку та має індивідуальний характер початку перебігу строків для різних суб'єктів виборчого процесу – з моменту реєстрації кандидата або виборчого списку партії; б) інформаційної діяльності з використанням не заборонених законом комунікаційних заходів впливу на виборчий корпус з метою формування певних наперед визначених політичних уподобань та спонукання до подальшого волевиявлення виборцями (в тому числі задля самоусунення від голосування) на основі цих уподобань, а також з метою формування переконань щодо перебігу, характеру та оцінки виборів у цілому;

- встановлено, що сьогодні основними факторами впливу на передвиборну агітацію та водночас джерелом появи новітніх проблем її конституційно-правового регулювання в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій виступають цифровізація та штучний інтелект;

- аргументовано потребу в законодавчому закріпленні поняття «модерація контенту в соціальних мережах» як такого, що позначає явище, котре має суттєвий вплив на проведення передвиборної агітації у цифровому просторі та несе загрози порушення виборчих прав громадян без належної регламентації цієї діяльності, а також сформульовано відповідну термінологічну конструкцію «обмежений редакційний контроль на платформах спільного доступу», яка позначає здійснювані провайдером платформи спільного доступу заходи з систематичного перегляду, моніторингу й управління користувацьким контентом і може провадитися на основі умов користування платформою спільного доступу, що містяться в публічній оферті провайдера, доведених до

відома користувачів; вимог національного законодавства – щодо користувацького контенту, який розповсюджується на території України;

- розроблено особливий інструмент маркування облікових записів, персональних сторінок інфлюенсерів в якості «політично залучених/заангажованих спікерів» (“politically involved speaker” – «цифрова особистість»), яка у своєму користувацькому контенті на регулярній основі обговорює політичні (1) та суспільно значущі (2) теми під час перебігу виборчого процесу);

- обґрунтовано доцільність створення системи постійного моніторингу матеріалів передвиборної агітації у цифровому просторі в період проведення виборів, представленої спеціальною експертною групою при Центральній виборчій комісії та підпорядкованими їй допоміжними моніторинговими групами при окружних виборчих комісіях (під час проведення загальнонаціональних виборів) та територіальних виборчих комісіях вищого рівня (при проведенні місцевих виборів);

- констатовано виникнення низки нових прав людини при використанні штучного інтелекту в питаннях, що стосуються передвиборної агітації, а саме: а) права на когнітивну недоторканість; б) права на захист від синтетичної ідентичності; в) права на захист від ШІ-цензури;

- доведено кризу існуючої парадигми конституційно-правового регулювання передвиборної агітації у цифровому просторі на концептуальному рівні з огляду на низьку ефективність та суттєву обмеженість традиційних регуляторних механізмів щодо передвиборної агітації, яка розповсюджується в мережі інтернет, насамперед на платформах спільного доступу, і запропоновано концепцію гібридного демократичного правопорядку цифрової епохи, засновану на «сильній» моделі спільного регулювання правовідносин;

- сконструйовано правові основи запровадження та функціонування «сильної» моделі спільного регулювання правовідносин, які виникають з приводу провадження передвиборної агітації у цифровому просторі (створення постійно діючого співрегуляторного органу; визначення засад співрегуляторної взаємодії, встановлення статусу консенсусного цифрового регламенту, особливого порядку ухвалення консенсусних рішень із наявністю права вмотивованого вето та особливого інституту медіації).

За результатами доповіді відбулася дискусія, під час якої Прудкий Б.О. відповів на запитання присутніх на засіданні відділу щодо структури роботи, окремих положень та висновків дисертаційного дослідження. На всі запитання Прудкий Б.О. надав обґрунтовані відповіді та пояснення.

КРУСЯН А.Р.: У Висновках до розділу I дисертаційного дослідження, а також у Додатку 3 Ви наводите схематичне зображення співвідношення понять «пропаганда», «агітація», «передвиборна агітація» та «політична реклама» за обсягом і змістом у вигляді кіл Ейлера. При цьому кола Ейлера, як правило, використовуються виключно в цілях відображення кореляції обсягів понять чи явищ, але не інших аспектів їх взаємозв'язку. Чим обумовлене поєднання змістовно відмінних характеристик понять, представлене на одній схемі?

ПРУДКИЙ Б.О.: Дякую за Ваше запитання! Використаний в роботі комплексний підхід до дослідження понять «пропаганда», «агітація», «передвиборна агітація», «політична реклама» і явищ, які вони позначають, передбачає можливість визначити структуру чіткого ієрархічного зв'язку між явищами, що представляють різні рівні інформаційної діяльності із властивою кожному з цих рівнів специфікою та звуженням (чи навпаки розширенням) спеціалізації. За такого підходу, укупі із розробленими в межах роботи дефініціями на позначення згаданих понять, формується взаємооднозначна відповідність між змістом та обсягом цих понять, яка дає змогу відобразити їх співвідношення водночас за двома параметрами через єдину графічну модель, наведену на сторінках дослідження.

БАТАНОВ О.В.: Одним із центральних положень роботи є висновок про кризу сучасної парадигми конституційно-правового регулювання передвиборної агітації. При цьому категорія «криза парадигми» має фундаментальний характер. Що саме із наведеного в дисертаційному дослідженні, на Вашу думку, свідчить про те, що мова йде не просто про значні проблеми конституційно-правового регулювання передвиборної агітації у цифровому середовищі, але саме про існування кризи такого регулювання?

ПРУДКИЙ Б.О.: Дякую Вам за запитання! Дійсно, теза про кризу відіграє одне з центральних положень в роботі. В той час як проблеми конституційно-правового регулювання певного об'єкта зазвичай обумовлені недоліками чинного законодавства й потребують зміни конкретних норм, появи нових нормативних актів або ж часом зміни підходів до регулювання конкретних правовідносин, регуляторна криза, а тим паче криза парадигми – це наслідок глибинних змін об'єкта регулювання, внаслідок яких прослідковується стала тенденція неспроможності внутрішнього потенціалу існуючої парадигми, доступних в її межах засобів ефективно реагувати на породжені цими змінами виклики. Зокрема в роботі розкривається стан кризи парадигмального характеру в наступних вимірах: а) онтологічний – змінився сам об'єкт регулювання та його ключові властивості; б) суб'єктний – регуляторна спроможність більше не збігається з публічно-владним статусом (суб'єкт, що має бути наділений регуляторною владою, більше не співпадає із суб'єктом, котрий де-факто здатний здійснювати регулювання); в) функціональний – традиційні механізми втрачають здатність забезпечувати ефективне регулювання, а спроби компенсувати цей дефіцит можуть вступати в конфлікт із принципами законності та верховенства права (як це було у випадку із «захистом демократії», що потребував скасування результатів виборів Президента Румунії 24 листопада 2024 року).

СКРИПНЮК О.О.: В роботі доволі детально аналізується пропаганда як явище, наводяться різні позиції щодо її сприйняття в сучасній правничій та інших суспільних науках, в Україні та зарубіжних країнах, в тому числі й як виборчої пропаганди – своєрідного еквіваленту передвиборної агітації. Чи вважаєте Ви за допустиме стверджувати, що ці понятійні конструкції тотожні?

ПРУДКИЙ Б.О.: Дякую за запитання! Дійсно, в країнах Латинської Америки, у Франції та Іспанії використовується поняття виборчої пропаганди в якості еквіваленту передвиборної агітації. На змістовному рівні ототожнення є прийнятним з огляду на те, що обидва поняття позначають той самий етап виборчого процесу. В контексті власне понятійного апарату ситуація дещо складніша. Зокрема в межах роботи констатовано, що поняття «пропаганда», «агітація» та «передвиборна агітація» позначають явища різного рівня, котрі розмежовуються не лише за обсягом, але й за змістом, функціональним призначенням, методами досягнення поставленої цілі, що лежить в основі усіх цих явищ – здійснення впливу на суспільну думку. При цьому передвиборна агітація за своєю сутністю є комплексним явищем, яке об'єднує в собі риси як пропаганди, так і агітації взагалі (як родового поняття), послуговуючись окремими елементами впливу ідейного рівня (як правило, на початку кампанії), властивими насамперед пропаганді, і, водночас, використовуючи інструменти агітації в цілях мобілізації виборчого корпусу (ця складова посилюється в міру наближення дня голосування), в різні періоди проведення передвиборної агітаційної діяльності під час виборчого процесу.

Враховуючи, що в контексті реалізації мети етапу виборчого процесу, який ми іменуємо передвиборною агітацією, хоч і присутні елементи пропаганди, переважна роль відводиться усе ж таки заходам, спрямованим на спонукання виборчого корпусу до певних дій, себто агітації. З цієї позиції видається за можливе стверджувати, що конструкція «передвиборна агітація» є більш ємною та вдалою, аніж «виборча пропаганда», оскільки остання зміщує сутнісні аспекти явища, що позначає. Тому, на мій погляд, говорити про ототожнення понять повною мірою не слід.

КУЯН І.А.: В роботі Ви вельми критично оцінюєте перспективи застосування засобів штучного інтелекту при створенні матеріалів передвиборної агітації, хоча відзначаєте їх високий потенціал у цій сфері, а також важливість для України прийняття курсу на розвиток галузі штучного інтелекту в цілому як один з пріоритетних напрямів державної політики, апелюючи до статусу держави як однієї з провідних у сфері цифровізації. Чи не вбачаєте Ви у цьому певного протиріччя?

ПРУДКИЙ Б.О.: Дякую за Ваше запитання! З цього приводу маю відзначити, що я не є прихильником тотальних заборон, але, враховуючи новизну штучного інтелекту як об'єкта правового регулювання, а також повну відсутність національної нормативної бази, яка унормовувала би галузь в цілому, переконаний, що станом на зараз, якраз з огляду на описані в дисертаційному дослідженні можливості систем штучного інтелекту, варто відмовитися від безконтрольного використання відповідних інструментів щонайменше до моменту появи комплексного галузевого регулювання, визнання низки кореспондуючих розбудові галузі штучного інтелекту прав людини при взаємодії з такими системами та практичного досвіду застосування засобів штучного інтелекту в інших сферах суспільного буття у відповідності з майбутніми правовими нормами. В іншому ж випадку дійсні загрози й ризики

для демократії, пов'язані із маніпуляціями виборчим корпусом при проведенні передвиборної агітації з повсюдним використанням штучного інтелекту, суттєво переважатимуть будь-які інші потенційно можливі здобутки від апробації технології під час виборів. Попри те, що важливість галузі штучного інтелекту нині важко переоцінити, перші повоєнні вибори в Україні видаються надто вразливими з позиції національної безпеки для того, аби під час них проводити подібні експерименти.

СТОЙКО О.М.: Після ознайомлення з дисертаційним дослідження складається враження, що найбільш оптимальною, на Ваш погляд, є модель регулювання інституту передвиборної агітації, яка застосовується в США. В усякому разі Ви приділяєте особливу увагу саме опису специфіки регулювання правового інституту в Сполучених Штатах, більш детально аналізуєте відповідну судову практику та особливості функціонування моделі в цілому, хоч і відносите Україну до європейської регуляторної моделі. Чи означає це, що Ви вважаєте за доцільне в майбутньому запозичувати більшою мірою саме ті підходи до регулювання передвиборної агітації, що є панівними у США?

ПРУДКИЙ Б.О.: Дякую Вам за запитання! Маю відзначити, що саме американська модель регулювання інституту передвиборної агітації, «вільний ринок ідей», є найцікавішою в дослідницькому контексті. При цьому, незалежно від мого ставлення до такої моделі, маю зазначити, що, навіть абстрагуючись від зобов'язань України в межах прийнятого євроінтеграційного курсу та відповідних міжнародно-правових угод з ЄС, котрі передбачають гармонізацію національного законодавства із актами Союзу, повноцінне втілення досвіду США в реаліях будь-якої країни з багатопартійною системою, де немає сталої традиції домінування двох чи трьох політичних партій, приречене на провал. Американська модель регулювання правового інституту передвиборної агітації – це наслідок більш як двохсотлітньої історії конкуренції між двома різними поглядами на вектор розвитку держави, представленими демократами та республіканцями. Натомість в умовах української політичної історії, на мій погляд, неконтрольований вплив фінансових ресурсів на перебіг виборчих кампаній здатен хіба що посилити вплив олігархату на процес формування представницьких органів державної влади та місцевого самоврядування, але не сприяти якісній трансформації партійної конкуренції на виборах.

ОМЕЛЬЧЕНКО Н.Л.: У роботі Ви висловлюєте позицію щодо потреби створення при Центральній виборчій комісії спеціальної експертної групи з постійного моніторингу матеріалів передвиборної агітації у цифровому просторі в період проведення виборів, а також створення підпорядкованих їй допоміжних груп при окружних виборчих комісіях та територіальних виборчих комісіях вищого рівня. Очевидно, що такі нововведення потребуватимуть суттєвих витрат з бюджету країни на організацію роботи експертних груп, власне підготовку спеціалістів – членів цих груп. Чи не ризикує стати впровадження такої моніторингової моделі надто громіздким та вартісним на практиці?

ПРУДКИЙ Б.О.: Дякую за Ваше запитання! Погоджуюся з Вами в тому аспекті, що за умови реалізації запропонованої ідеї через створення розгалуженої структури із залученням великої кількості найманих працівників вартість її практичного втілення може стати занадто високою для держави. Втім, слід вказати на те, що моніторинг цифрового простору в питаннях розповсюджуваних матеріалів передвиборної агітації – якраз один з кращих напрямів для впровадження допоміжних автоматизованих систем на базі штучного інтелекту у справах, пов'язаних із виборами. Звісно ж, за умови дотримання принципу неприпустимості прийняття автоматизованих рішень без людського контролю. Окрім того, в Україні вже багато років діє ціла низка громадських організацій, які активно займаються моніторингом перебігу виборчих кампаній, тож доцільно було би залучати до експертних груп осіб, що вже мають певний досвід та готові працювати на громадських засадах. До того ж, система рад громадського контролю вже не один рік ефективно функціонує при низці органів державної влади. Тож синергія технологій і громадськості – це ключ до оптимізації роботи з моніторингу матеріалів передвиборної агітації у цифровому просторі.

КОСТЕЦЬКА Т.А.: В роботі відзначається необхідність прийняття галузевого регуляторного акту щодо функціонування ШІ та відповідних доповнень до Виборчого кодексу України. Що саме мається на увазі під галузевим актом, а також якого формату й обсягу доповнення мають бути внесені до Виборчого кодексу на Ваш погляд – окремі статті чи, можливо, окрема книга?

ПРУДКИЙ Б.О.: Дякую Вам за запитання! Зазначений в дисертаційному дослідженні галузевий регуляторний акт – це майбутній Закон України, який буде містити норми, спрямовані на комплексне врегулювання відносин з приводу використання штучного інтелекту в усіх сферах суспільного буття в цілому, зокрема і в питаннях, що стосуються виборів (в частині допустимості чи недопустимості використання відповідних засобів у певних видах виборчих правовідносин). Стосовно доповнення Виборчого кодексу України – йдеться скоріше про окремі статті, які будуть спрямовані на встановлення балансу між дотриманням принципів виборчого права, засад виборчого процесу та положень галузевого закону при використанні засобів штучного інтелекту в питаннях, пов'язаних із виборами. На мій погляд, немає змісту в тім, аби виокремлювати ще одну Книгу Виборчого кодексу задля врегулювання застосування систем штучного інтелекту у виборчому процесі, адже це зробить текст Кодексу надто громіздким та переповненим нормами цифрового права.

Після відповідей здобувача на запитання оголошено відгук наукового керівника – доктора юридичних наук, професора, провідного наукового співробітника Марцеляка О.В.

Прудкий Богдан Олександрович – аспірант відділу конституційного та муніципального права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України.

За час навчання в аспірантурі зарекомендував себе дисциплінованим, організованим, відповідальним та високоерудованим фахівцем, здатним до вільного наукового пошуку та самостійного критичного мислення, до оволодіння сучасними науковими знаннями та необхідними методологічними підходами до їх здобуття.

Протягом навчання в аспірантурі Прудкий Б.О. повністю оволодів усіма необхідними інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, передбаченими освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії за спеціальністю 081 «Право». Освітньо-наукову програму Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України виконав у повному обсязі та самостійно здійснив наукове дослідження з обраної теми.

Виконана Прудким Б.О. дисертаційна робота присвячена дослідженню конституційно-правових засад регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій, що має незаперечно інноваційний науковий характер та відзначається суттєвою актуальністю, яка виявляється в удосконаленні виборчого законодавства і виборів в Україні, що виступають важливим атрибутом життя суспільства, характеризують ступінь демократизму державного режиму і спрямовані на реалізацію установчої влади народу, забезпечення активної участі громадян у політичному житті країни, створення умов для подолання відчуження громадян від влади.

Робота характеризується своєю конституційно-правовою новизною, фундаментальністю, важливістю для вітчизняного процесу державного будівництва в плані сучасного євроінтеграційного вектору державно-правового розвитку нашої країни.

Дисертант вірно окреслив об'єкт і предмет дослідження, а завдання, поставлені автором, повністю виконані. Науковцем зроблено значний внесок у правову доктрину шляхом формулювання нових теоретичних понять і категорій з означеної тематики дослідження, а також розширення існуючих.

Завдяки логічно викладеному матеріалу дисертації, цим та іншим висновкам, рекомендаціям та пропозиціям у дисертаційній роботі одержано комплексне уявлення про конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій.

Робота написана дисертантом особисто, національною науковою мовою. Дослідник ретельно поставився до підготовки та написання дисертації. Автором проявлено високий рівень самоорганізованості: проведено належну роботу над кожним підрозділом дисертаційного дослідження, подано доступний та науково обґрунтований власний аналіз предмета дослідження. Б.О. Прудкий продемонстрував науковий стиль викладу матеріалу, уміння досліджувати складні теоретичні та дискусійні питання і окреслювати перспективи подальшого розвитку та удосконалення законодавства України. Позитивним є уникнення дослідником однобічності у висвітленні проблемних питань. Матеріал у роботі викладається в логічній послідовності й легко читається.

Всі основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними та послідовними. Саме наукове дослідження охоплює широкий спектр проблем і водночас характеризується глибиною і комплексністю, автором було переконливо обґрунтовано пропозиції та сформовано ґрунтовні і достовірні висновки. Ряд положень, викладених у дисертаційній роботі, вирізняється науковою новизною. Використані в дисертації ідеї, положення та гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей дисертанта.

В цілому рукопис Б.О. Прудкого є завершеним науковим дослідженням, яке спрямоване на розв'язання важливого завдання – правової характеристики конституційно-правових засад регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій.

Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН. Структура роботи повністю відповідає меті і завданням дослідження, логіка викладу матеріалу заслуговує на схвалення, тема відповідає змісту і паспорту спеціальності. Робота містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для національної науки. Наведене свідчить про особистий внесок здобувача в правову науку.

На підставі вищезазначеного вважаю, що дисертація здобувача на тему «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» є завершеною науковою працею, відрізняється новизною, ґрунтовністю, верифікованістю наукових висновків, а тому може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі права (зі спеціальності 081 «Право»).

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

БАТАНОВ О.В. відзначив актуальність теми дисертаційного дослідження, зокрема, з огляду на загальний контекст необхідності вирішення питання регулювання передвиборної агітації у цифровому просторі в контексті перших повоєнних виборів в Україні. Дисертація є глибоким, комплексним та самостійним дослідженням, що характеризується суттєвою науковою новизною, містить масштабні теоретичні висновки, практичні рекомендації, має наукову значущість.

Висновок: дисертація Прудкого Б.О. на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» відповідає вимогам, які існують до дисертацій, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

СКРИПНЮК О.О. відзначив, що автором продемонстровано новаторський підхід до обраного предмету дослідження, дисертантові властиві науковий об'єктивізм та комплексність при аналізі матеріалу, здатність

критично осмислювати існуючі наукові позиції. Дисертація є глибоким, комплексним та самостійним дослідженням, що характеризується суттєвою науковою новизною, містить обґрунтовані висновки, має наукову та практичну значущість.

Висновок: дисертація Прудкого Б.О. на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» відповідає вимогам, які існують до дисертацій, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

КОСТЕЦЬКА Т.А. відмітила, що у дисертації використано широкий інструментарій методів наукового пізнання та продемонстровано комплексний підхід до предмету дослідження, який передбачає багатоаспектний аналіз явища передвиборної агітації. В роботі викладено наукову новизну та практичну значущість, зокрема, ряд обґрунтованих теоретичних висновків, а також кореспондуючих їм пропозицій, спрямованих на вдосконалення виборчого законодавства в частині регулювання передвиборної агітації.

Висновок: дисертація Прудкого Б.О. на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» відповідає вимогам, які існують до дисертацій, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

КУЯН І.А. зауважила, що дисертаційне дослідження заслуговує на позитивну оцінку. Одним з вагомих здобутків роботи, які варто підтримати, є рекомендації автора щодо розширення змісту поняття передвиборної агітації шляхом включення до його змісту діяльності з дискредитації виборів, яка відбувається в межах проведення виборчих кампаній кандидатів та партій – суб'єктів виборчого процесу на відповідних виборах.

Висновок: дисертація Прудкого Б.О. на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» відповідає вимогам, які існують до дисертацій, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

СТОЙКО О.М. акцентувала на тому, що структура викладення матеріалу в роботі, як і виступ Прудкого Б.О., демонструють глибокі знання дисертанта у досліджуваній тематиці й належний рівень опанування кореспондуючої темі проблематики. Дослідження відзначається оригінальним та самостійним авторським підходом, послідовністю та логічним зв'язком між теоретичними висновками та практичними рекомендаціями.

Висновок: дисертація Прудкого Б.О. на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» відповідає вимогам, які існують до дисертацій, та

може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

ОМЕЛЬЧЕНКО Н.Л. відзначила, що дисертація ретельно підготована й виконана на високому науковому рівні. Позитивним є те, що дисертантом використовувався широкий спектр не лише вітчизняних, але й зарубіжних наукових праць з обраної тематики, що засвідчує комплексність та цілісність досліджуваних у процесі підготовки дисертації матеріалів. Є всі підстави стверджувати, що дисертація Прудкого Б.О. є самостійним, творчим, завершеним науковим дослідженням, яке містить вирішення актуальних наукових задач та відзначається суттєвою новизною отриманих результатів.

Висновок: дисертація Прудкого Б.О. на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» відповідає вимогам, які існують до дисертацій, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Головуюча на засіданні **КРУСЯН А.Р.** звернула увагу на актуальність теми дисертації та ґрунтовність і комплексність проведеного дослідження. Автор демонструє належний рівень вмінь при використанні обширного інструментарію загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, обізнаність у теоретичних підходах, а також здатність критично осмислювати джерельну базу та емпіричні дані, формулювати аргументовані висновки на основі досліджуваних матеріалів. Робота відзначається авторським стилем викладення, наведені висновки та корелюючі з ними пропозиції щодо удосконалення законодавства варті уваги.

Висновок: дисертація Прудкого Б.О. на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44; вимогам до оформлення дисертацій, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Запропоновано проголосувати за такий висновок по дисертації.

ВИСНОВОК

Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Прудкого Богдана Олександровича на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку

сучасних інформаційних технологій», поданої на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Невпинний розвиток технологій впродовж останніх десятиліть зумовлює структурні зміни суспільних відносин на усіх рівнях. Не винятком є й інформаційне середовище, що послуговує основним майданчиком для заходів передвиборної агітації як невід'ємної частини змагального виборчого процесу. В сучасних умовах відбулося заміщення інструментів та каналів розповсюдження матеріалів передвиборної агітації – так звані традиційні медіа, телебачення та радіо, програли боротьбу за аудиторію мережевим ресурсам, насамперед онлайн-платформам спільного доступу, – що призвело до структурних змін політичної комунікації в цілому та стало серйозним викликом для законодавців у всьому світі. В боротьбі за ефективне регулювання сучасного інформаційного середовища, розумне обмеження його впливу на демократичні процеси й протидію новітнім гібридним загрозам демократії особлива увага зосереджується на напрацюванні ефективних підходів та механізмів унормування суспільних відносин щодо проведення передвиборної агітації у цифровому просторі.

Перехід агітаційної діяльності у цей простір став причиною виникнення численних прогалин у правовому регулюванні, зокрема, значних проблем з контролем за розповсюджуваною інформацією, відстеженням першоджерел повідомлень агітаційного характеру, транспарентністю фінансування передвиборної агітації, використанням непрозорих інструментів розповсюдження політичної реклами, за рахунок чого з'явився небачений досі простір для маніпуляцій виборцями. Особливої уваги набули теми протидії зовнішнім втручанням у провадження виборчих кампаній та потреби захисту демократичних режимів у цифрову епоху.

Дослідженням на тему конституційно-правового регулювання передвиборної агітації присвячені численні наукові праці як українських, так і зарубіжних вчених, серед них: М. Афанасьєва, Дж. Болкін, Р. Бріффолт, Н. Волошенюк, Дж. Гарднер, Л. Гудзь, В. Демиденко, К. Клонік, Р. Коваленко, Л. Лессіг, І. Литвиненко, О. Марцеляк, С. Марцеляк, Р. Максакова, В. Нестерович, Н. Омельченко, І. Поспелова, В. Різник, Р. Хасен, В. Шеверєва, Ю. Ясочко та інші; окремі аспекти проблематики регулювання передвиборної агітації у своїх дослідженнях також розкривали М. Баймуратов, Е. Гріффіт, О. Діденко, Д. Дрижакова, О. Кармаза, Ю. Ключковський, А. Крусян, О. Лізунова, Ю. Мірошніченко, В. Погорілко, Дж. Райденберг, К. Санстайн, Дж. Сарторі, В. Сergyгін, О. Скрипнюк, М. Ставнійчук, Ю. Тодика, В. Федоренко, В. Шаповал, Й. Шютт, А. Янчук, проте сучасний етап розвитку правового регулювання передвиборної агітації, насамперед в контексті цифрового простору, залишається поза увагою самостійних досліджень дисертаційного рівня і монографій, особливо у вітчизняній правничій науці, і при цьому потребує ґрунтовної актуалізації доктринальних напрацювань.

Перегляд, переосмислення й змістовне удосконалення правового регулювання передвиборної агітації в розрізі інспірованих новітніми технологіями викликів – не просто абстрактні потреби доктринального рівня, але запорука збереження й функціонування української демократії в найближчому майбутньому: національне виборче законодавство не відповідає в повній мірі потребам часу, адже не містить спеціальних норм щодо використання сучасних інформаційних технологій у процесі здійснення передвиборної агітації, що в свою чергу породжує не лише очевидні ризики для транспарентності перебігу виборчого процесу, але й ризики зовнішнього втручання у демократичні процедури через вплив на інформаційне середовище під час виборів. У зв'язку з непростим процесом повернення держави до суспільно-політичного життя після війни для перших повоєнних виборів в Україні таке втручання може нести вкрай суттєві загрози.

Вищезазначене дає підстави стверджувати, що тема дисертаційного дослідження є актуальною і значущою в теоретичній та практичній площині.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження сформульована згідно з Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11 липня 2001 р. № 2623-III, Планом науково-дослідних робіт відділу конституційного та муніципального права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України за напрямом «Український конституціоналізм в умовах війни та повоєнного відродження» (державний реєстраційний номер РК0123U104297) та відповідно до Пріоритетних напрямків фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі права, передбачених Стратегією розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки.

Тема дисертації затверджена Вченою радою Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, протокол № 9 від 23.11.2020 р.; уточнена Вченою радою Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, протокол № 16 від 23.10.2025 р.

Уточнена тема дисертації приведена у відповідність до Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук на 2024-2028 роки, затверджених Постановою Президії Національної академії наук України № 8 від 10.01.2024 р.

Мета і завдання дослідження. Дисертаційне дослідження обумовлене високим ступенем актуальності окресленої проблематики, і його метою виступає формування теоретичних та практичних відповідей на існуючі виклики, пов'язані з трансформацією передвиборної агітації під впливом цифровізації інформаційного середовища та повсюдного застосування новітніх технологій.

Для реалізації зазначеної мети визначено наступні **завдання** дисертаційного дослідження:

- розкрити генезу явища передвиборної агітації та суміжних з нею понять як інструментів впливу на суспільство у взаємозв'язку з появою демократичних процедур обрання представників влади;

- встановити співвідношення понять «передвиборна агітація», «пропаганда», «агітація», «політична реклама» за змістом та функціональним призначенням;

- проаналізувати правову природу передвиборної агітації і на цій основі сформулювати актуальну сьогодні її авторську дефініцію, засновану на дослідженні правових та міждисциплінарних підходів до розуміння явища;

- здійснити аналіз інституту передвиборної агітації через призму впливу принципів виборчого права та диференціювати існуючі моделі правового регулювання інституту передвиборної агітації в зарубіжних країнах;

- охарактеризувати сучасне інформаційне середовище та обумовлені ним фактори впливу на інститут передвиборної агітації;

- встановити зв'язок між сучасним інформаційним середовищем та розбудовою концепції четвертого покоління прав людини й визначити на цій підставі найбільш значущі з них при реалізації виборчих прав громадян, пов'язаних із участю у передвиборній агітації;

- надати наукову характеристику місцю та ролі штучного інтелекту (ШІ) як фактору впливу на проведення передвиборної агітації в цифровому просторі, встановити ознаки ШІ для оцінки впливу на виборчі правовідносини при подальшій регламентації;

- проаналізувати стан національного законодавства у сфері регулювання цифрового простору та штучного інтелекту у взаємозв'язку зі здійсненням передвиборної агітації;

- окреслити комплексний підхід до вибору найбільш вдалого вектору розвитку галузевого законодавства в розрізі усунення існуючих проблем та протидії викликам з боку сучасних технологій;

- напрацювати конкретні пропозиції щодо удосконалення національного виборчого законодавства в частині регулювання передвиборної агітації.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що складаються в процесі формування представницьких органів державної влади та місцевого самоврядування.

Предметом дослідження є конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить сукупність загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Основу дослідження становить філософський діалектичний метод. У роботі також використано герменевтичний, історичний, логіко-семантичний, порівняльно-правовий, системно-функціональний, формально-логічний, формально-юридичний методи, метод індукції та системного аналізу, метод синтезу.

Герменевтичний та логіко-семантичний методи було використано при встановленні змісту понять «передвиборна агітація», «пропаганда», «агітація»,

«політична реклама» (підрозділи 1.1-1.2), при встановленні змісту принципів виборчого права (підрозділ 1.3), а також при аналізі змісту принципу справжніх виборів (підрозділ 1.3) та проблем семантичної конструкції «штучний інтелект», поняття «соціальні медіа» (підрозділ 2.1). Історичний метод був використаний для аналізу генези явищ пропаганди, агітації, передвиборної агітації та політичної реклами (підрозділи 1.1-1.2). Формально-логічний та формально-юридичний методи були використані для аналізу співвідношення понять «передвиборна агітація», «пропаганда», «агітація», «політична реклама» (підрозділ 1.2). Порівняльно-правовий метод послуговував основою при співставленні галузевих принципів виборчого права, закріплених у Виборчому кодексі України, та міжнародних виборчих стандартів (підрозділ 1.3), для порівняння нормативно-правового регулювання інституту передвиборної агітації в зарубіжних країнах (підрозділ 1.3) та регулювання платформ спільного доступу в Україні та ЄС (підрозділ 2.2). За допомогою системно-функціонального методу було проаналізовано ефективність регулювання правовідносин, що складаються з приводу провадження передвиборної агітаційної діяльності на платформах спільного доступу (підрозділи 2.2, 3.2). Метод індукції дозволив проєціювати висновки, сформовані на основі вивчення практичної сторони проблем регулювання передвиборної агітації у цифровому просторі через аналіз судової практики на загальнотеоретичний рівень при встановленні закономірностей функціонування галузевого законодавства (підрозділи 1.3-2.1). За допомогою методу системного аналізу було досліджено сукупність засобів передвиборної агітації у цифровому просторі в їх взаємозв'язку та впливі на процес формування волевиявлення виборцями, визначено особливості трансформації інформаційного середовища (підрозділ 2.1), виокремлено ключові ознаки технологій ШІ (підрозділ 2.2) та встановлено невідповідність між традиційними механізмами конституційно-правового регулювання передвиборної агітації із сучасною архітектурою цифровізованого інформаційного простору (підрозділ 3.1). За допомогою методу синтезу було здійснено конструювання ідеї гібридного демократичного правопорядку цифрової епохи та засад спільного (за участі держави й приватних компаній) регулювання цифрового простору (підрозділ 3.1).

Усі охарактеризовані методи були використані в органічному поєднанні, що дозволило сформувати цілісну методологічну рамку дослідження та отримати результати, що відзначаються повнотою, об'єктивністю й комплексністю.

Наукова новизна отриманих результатів визначається авторським підходом до багатовимірного дослідження предмета через призму середовища, в якому здійснюється передвиборна агітація, а також властивих цьому середовищу новітніх інструментів, котрі використовуються при здійсненні передвиборної агітаційної діяльності. Результатом проведеного дослідження стало формулювання низки принципово нових положень, ідей, а також удосконалення й подальший розвиток раніше запропонованих, зокрема:

вперше:

- доведено, що сучасний етап розвитку передвиборної агітації потребує розширення змісту поняття на доктринальному та законодавчому рівнях з огляду на розповсюджену сьогодні практику проведення передвиборних агітаційних заходів, спрямованих на дискредитацію виборів та делегітимізацію їх результатів, на основі чого сформульовано авторську дефініцію передвиборної агітації як: а) специфічного етапу виборчого процесу, що відбувається у відведеному законом темпоральному відрізку та має індивідуальний характер початку перебігу строків для різних суб'єктів виборчого процесу – з моменту реєстрації кандидата або виборчого списку партії; б) інформаційної діяльності з використанням не заборонених законом комунікаційних заходів впливу на виборчий корпус з метою формування певних наперед визначених політичних уподобань та спонукання до подальшого волевиявлення виборцями (в тому числі задля самоусунення від голосування) на основі цих уподобань, а також з метою формування переконань щодо перебігу, характеру та оцінки виборів у цілому;

- встановлено, що сьогодні основними факторами впливу на передвиборну агітацію та водночас джерелом появи новітніх проблем її конституційно-правового регулювання в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій виступають цифровізація та штучний інтелект;

- аргументовано потребу в законодавчому закріпленні поняття «модерація контенту в соціальних мережах» як такого, що позначає явище, котре має суттєвий вплив на проведення передвиборної агітації у цифровому просторі та несе загрози порушення виборчих прав громадян без належної регламентації цієї діяльності, а також сформульовано відповідну термінологічну конструкцію «обмежений редакційний контроль на платформах спільного доступу», яка позначає здійснювані провайдером платформи спільного доступу заходи з систематичного перегляду, моніторингу й управління користувацьким контентом і може провадитися на основі умов користування платформою спільного доступу, що містяться в публічній оферті провайдера, доведених до відома користувачів; вимог національного законодавства – щодо користувацького контенту, який розповсюджується на території України;

- розроблено особливий інструмент маркування облікових записів, персональних сторінок інфлюенсерів в якості «політично залучених/заангажованих спікерів» (“politically involved speaker” – «цифрова особистість»), яка у своєму користувацькому контенті на регулярній основі обговорює політичні (1) та суспільно значущі (2) теми під час перебігу виборчого процесу);

- обґрунтовано доцільність створення системи постійного моніторингу матеріалів передвиборної агітації у цифровому просторі в період проведення виборів, представленої спеціальною експертною групою при Центральній виборчій комісії та підпорядкованими їй допоміжними моніторинговими групами при окружних виборчих комісіях (під час проведення загальнонаціональних виборів) та територіальних виборчих комісіях вищого рівня (при проведенні місцевих виборів);

- констатовано виникнення низки нових прав людини при використанні штучного інтелекту в питаннях, що стосуються передвиборної агітації, а саме: а) права на когнітивну недоторканість; б) права на захист від синтетичної ідентичності; в) права на захист від ШІ-цензури;

- доведено кризу існуючої парадигми конституційно-правового регулювання передвиборної агітації у цифровому просторі на концептуальному рівні з огляду на низьку ефективність та суттєву обмеженість традиційних регуляторних механізмів щодо передвиборної агітації, яка розповсюджується в мережі інтернет, насамперед на платформах спільного доступу, і запропоновано концепцію гібридного демократичного правопорядку цифрової епохи, засновану на «сильній» моделі спільного регулювання правовідносин;

- сконструйовано правові основи запровадження та функціонування «сильної» моделі спільного регулювання правовідносин, які виникають з приводу провадження передвиборної агітації у цифровому просторі (створення постійно діючого співрегуляторного органу; визначення засад співрегуляторної взаємодії, встановлення статусу консенсусного цифрового регламенту, особливого порядку ухвалення консенсусних рішень із наявністю права вмотивованого вето та особливого інституту медіації).

удосконалено:

- дефініцію пропаганди – як інформаційної діяльності, що має на меті здійснення впливу на погляди, переконання, цінності, настрої в суспільстві або його окремих сегментах задля формування нових або зміни пануючих ідей у цільових груп шляхом систематичного розповсюдження вибіркової чи інтерпретованої інформації про ідеї, події, явища або осіб, об'єднання осіб будь-якими доступними соціально-комунікаційними засобами;

- дефініцію агітації – як інформаційної діяльності, що послуговується засобами комунікаційного характеру для здійснення впливу на суспільство, його окремі групи з метою мобілізації через спонукання до вчинення конкретних дій, як правило, на основі заздалегідь сформованого ідейного підґрунтя;

- законодавчий підхід до розуміння платформ спільного доступу до інформації та платформ спільного доступу до відео через формування консолідованого поняття «платформа спільного доступу», що позначає сервіс, основним призначенням і невід'ємним функціоналом якого виступає можливість необмеженого кола користувачів створювати (чи завантажувати на таку платформу попередньо створену [інформацію]), поширювати, зберігати інформацію у будь-якій передбаченій технічними особливостями сервісу формі, якщо цей функціонал забезпечується за допомогою електронних комунікаційних мереж та організовується провайдером платформи із обмеженим редакційним контролем;

- ризик-орієнтований підхід європейського законодавства про штучний інтелект, на посилення якого сформовано низку ідентифікаційних ознак ШІ для потреб розрізнення цього класу систем з-поміж інших алгоритмічних чи програмних засобів при оцінці їх впливу на виборчі правовідносини, що є

необхідним при подальшому впровадженні галузевого регулювання ІІІ в Україні: а) штучний інтелект – не є монолітною структурою, але представлений групою технологій; б) в основу функціонування закладений процес навчання – машинного або глибинного; в) присутній наперед визначений ступінь автономності; г) адаптивність як здатність змінювати поведінку в процесі навчання та взаємодії з середовищем; г) предиктивність як особливість внутрішньої архітектури системи; д) часткова непередбачуваність як наслідок здатності діяти автономно; е) можливість впливати на середовище.

дістали подальший розвиток:

- характеристика інституту передвиборної агітації через призму генези інструментів інформаційного впливу у взаємозв'язку явища передвиборної агітації з явищами пропаганди, агітації, політичної реклами та встановлено співвідношення понять «передвиборна агітація», «агітація», «політична реклама», «пропаганда» за змістом і обсягом, функціональним призначенням (структурно-цільовим та інструментально-прикладним);

- наукова ідея про багатоаспектний характер явища передвиборної агітації, в межах якої зроблено висновок про доцільність розгляду явища передвиборної агітації в наступних проявах: а) як виду інформаційної діяльності; б) як різновиду політичної комунікації; в) як форми реалізації конституційних, насамперед політичних, прав і свобод; г) як інституту виборчого права; г) як специфічного етапу виборчого процесу; д) як інструменту впливу на виборчий корпус; е) як видової категорії агітації взагалі.

- вчення про порівняльно-правову оцінку моделей правового регулювання інституту передвиборної агітації в зарубіжних країнах, зокрема на прикладі США, країн ЄС та Латинської Америки, в межах чого встановлено 3 основні моделі унормування правового інституту передвиборної агітації: «вільний ринок ідей» (США), «тотальний легалізм» (Латинська Америка), «регульований дискурс» (ЄС, Україна), а також визначено центральні параметри, які лежать в основі формування та диференціації моделей;

- позиція вітчизняних науковців про потребу в закріпленні на конституційному рівні окремих цифрових прав людини, а саме права на доступ до інтернету та права на використання електронних інструментів демократії як необхідних гарантій реалізації виборчих прав громадян України при проведенні передвиборної агітації в сучасному інформаційному суспільстві.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в дисертації сформульовані й обґрунтовані позиції й висновки, а також здійснено пропозиції, які можуть бути успішно використані:

- *у науково-дослідній сфері* – для подальших наукових досліджень за темами правового регулювання передвиборної агітації, цифрового простору, штучного інтелекту, розвитку ідей та концепцій, висловлених на сторінках дисертації;

- *у нормотворчій діяльності* – при вдосконаленні чинного виборчого законодавства, усуненні існуючих прогалин, суперечностей та превенції майбутніх колізій при імплементації європейського галузевого законодавства, а

також частково в цілях удосконалення чинного законодавства у сфері медіа та майбутнього законодавства у сфері ШІ;

- у *навчальному процесі* – при викладанні навчальних курсів “Конституційне право України”, “Конституційне право зарубіжних держав”, “Виборче право”, при розробці нових та удосконаленні існуючих спецкурсів з виборчого права. Матеріали дослідження можуть бути використані при створенні навчальних програм, розробці методичних рекомендацій із зазначених вище навчальних курсів;

- у *практичній діяльності* – в роботі органів державної влади, місцевого самоврядування, при здійсненні заходів з формування правової культури політичних діячів, при просвітницькій діяльності в інтересах інститутів громадянського суспільства.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення, висновки й пропозиції, які містяться в дисертації, були обговорені та схвалені на засіданнях відділу конституційного та муніципального права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Ключові положення роботи були також відображені у формі доповідей на 9 міжнародних науково-практичних конференціях: III Міжнародній науково-практичній конференції «Концептуальні шляхи розвитку наукових знань» (м. Київ, 6-7 лютого 2021 р.); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні дослідження правової та історичної науки» (м. Тернопіль, 10 лютого 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції, присвяченій Дню науки Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики» (м. Київ, 21 травня 2021 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Конституція України: ціннісний вимір 25-річного досвіду державотворення та правотворення» (м. Київ, 23 червня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Права людини як індикатор розвитку сучасної держави» (м. Київ, 13 грудня 2021 р.); Міжнародній науковій конференції, присвяченій Міжнародному дню прав людини «Принцип поваги до людської гідності в умовах збройної агресії» (м. Київ, 11 грудня 2023 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Захист незалежності України: правові засади та виклики сьогодення. До 33-ї річниці проголошення незалежності України» (м. Київ, 22 серпня 2024 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Вибори як форма прямої демократії: народовладдя, держава, законодавство» (м. Київ, 21 травня 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейська демократія: правовий вимір» (м. Харків, 24 квітня 2026 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження та позиції здобувача були втілені у 14 наукових працях, з-поміж яких 4 статті, опубліковані у вітчизняних фахових юридичних виданнях, 9 тез доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях та 1 матеріал аналітичної доповіді, підготовлений в якості члена робочої групи.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, які об’єднують сім підрозділів, висновків, списку

використаних джерел (286 найменувань) та трьох додатків. Загальний обсяг дисертації становить 272 сторінки, з яких основний текст займає 229 сторінок, список використаних джерел – 36 сторінок, додатки викладені на 7 сторінках.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові публікації, у яких відображено основні результати дисертації:

1. Кармаза О. О., Прудкий Б. О. Перспективи становлення медіації у виборчому процесі. *Juris Europensis Scientia*. 2020. № 3. С. 94–98. DOI: <https://doi.org/10.32837/chern.v0i3.106>

2. Прудкий Б. О. Актуальні проблеми правового регулювання політичної реклами як форми передвиборної агітації у соціальних мережах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2024. Вип. 81, ч. 1. С. 138–144. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.1.21>

3. Прудкий Б. О. До питання доктринального розуміння поняття передвиборної агітації. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 90–101. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.14>

4. Прудкий Б. О. Передвиборна агітація: сучасні виклики щодо регулювання мережевих ресурсів та медіа середовища. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2025. Вип. 39. С. 153–160. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-14>

Наукові праці, які відображають апробацію матеріалів дисертації:

5. Прудкий Б. О. Передвиборна агітація в соціальних мережах: правовий аспект. *Концептуальні шляхи розвитку наукових знань: матеріали III Міжнар. науково-практ. конф. (м. Київ, 6-7 лютого 2021 р.)*. Київ: МЦНІД, 2021. С. 55–56.

6. Прудкий Б. О. Особливості регулювання агітаційної діяльності політичних партій, кандидатів, на виборні посади у соціальних мережах. *Актуальні дослідження правової та історичної науки (випуск 29): матеріали міжнар. науково-практ. інтернет-конф. Зб. тез доповідей: випуск 29 (м. Тернопіль, 10 лютого 2021 р.)*. Тернопіль: ФОП Шпак В. Б., 2021. С. 29–32.

7. Прудкий Б. О. Окремі аспекти проблеми дочасної передвиборної агітації. *Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики: матеріали Міжнар. науково-практ. конф., присвяченої Дню науки Інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ, 21 травня 2021 року) у 2 т. Київ, 2021. Т. 1. С. 109–111.*

8. Прудкий Б. О. Роль Конституції України у формуванні правової культури виборів. *Конституція України: ціннісний вимір 25-річного досвіду державотворення та правотворення: зб. тез доп. Міжнар. науково-практ. конф. (м. Київ, 23 червня 2021 р.)*. Київ: ФОП Кішка І. В., 2021. С. 429-432.

9. Прудкий Б. О. Виборчі права громадян: правова природа та окремі аспекти їх захисту. *Права людини як індикатор розвитку сучасної держави*: зб. тез доповідей Міжнар. науково-практ. конф. (м. Київ, 13 грудня 2021 р.) / Київський національний університет ім. Т. Шевченка, Київ: «Видавництво Людмила», 2021. С. 86–88.

10. Прудкий Б. О. Щодо окремих аспектів можливості проведення виборів в умовах воєнного стану. *Принцип поваги до людської гідності в умовах збройної агресії*: матеріали Міжнар. наукової конф., присвяченої Міжнародному дню прав людини (м. Київ, 11 грудня 2023 р.): ел. зб. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2023. С. 75–78.

11. Прудкий Б. О. Окремі аспекти функціонування інституту передвиборної агітації: контекст сучасних технологій. *Досвід, воєнні випробування та повоєнний ренесанс конституційно-правового розвитку незалежної України*: зб. матеріалів міжнар. науково-практ. конф. «28-річчя Конституції України: досвід, воєнні випробування та повоєнний ренесанс» (м. Київ, 26 червня 2024 р.) та «Захист незалежності України: правові засади та виклики сьогодення. До 33-ї річниці проголошення незалежності України» (м. Київ, 22 серпня 2024 р.). Київ–Харків: Майдан, 2025. С. 388–391.

12. Прудкий Б. О. Майбутнє виборів: нові виклики та загрози демократії. *Вибори як форма прямої демократії: народовладдя, держава, законодавство*: матеріали Міжнар. науково-практ. конф. (м. Київ, 21 травня 2025 р.). Київ: «Видавництво Людмила», 2025. С. 125–128.

13. Прудкий Б. О. Цифрові технології та ШІ: виклики демократії та нові рамки правового регулювання. *Європейська демократія: правовий вимір*: тези доповідей Міжнар. науково-практ. конф. (м. Харків, 24 квітня 2026 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. С. 135–139.

Додатково:

14. Стецюк П., Биченко А., Магера А., Міщенко М., Прудкий Б. Війна і майбутні вибори в Україні: виклики та перспективи. Аналітична доповідь Центру Разумкова. *Національна безпека і оборона*, № 1-2 (195-196). 2024. С. 2–34. URL: https://razumkov.org.ua/images/2024/10/28/NSD195-196_2023_ukr.pdf

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації *Прудкого Богдана Олександровича на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій»*.

2. Визнати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Прудкого Б.О. є фундаментальним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить результати, що відзначаються

науковою новизною, теоретичним і практичним значенням. Вищенаведене свідчить про особистий внесок здобувачки у розвиток юридичної науки, зокрема доктрини вітчизняного конституційного права. Подане до захисту дисертаційне дослідження відповідає спеціальності 081 «Право», а також вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), наказу МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Прудкого Богдана Олександровича на тему: «Конституційно-правові засади регулювання передвиборної агітації в умовах розвитку сучасних інформаційних технологій» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» у разовій спеціалізованій вченій раді.

Результати голосування:

За – 8;

проти – немає;

утримались – немає.

Головуюча на засіданні:

**В.о. зав. Відділу конституційного
та муніципального права Інституту
держави і права імені В.М. Корецького
НАН України, вчений секретар Інституту,
доктор юридичних наук, професор**

А.Р. КРУСЯН